

Budgeten 2025 och ekonomiplanen 2025–2028

VD/7351/02.01.00.00/2024

PT/MR/PK/MT/SS

Det har under flera år varit en utmaning att förutse omvärlden i Vanda. Den accelererande inflationen och den höjda räntenivån som följde därav drev Finlands ekonomi till recession 2023. Effekterna av detta syntes tydligt i Vanda. Det här beror bland annat på att byggnadsvolymer minskade snabbt, vilket i en växande stad som Vanda snabbt påverkar den ekonomiska aktiviteten. År 2022 fanns lite över 10 procent av arbetsplatserna i Vanda inom byggbranschen. Av den här anledningen kan man se att avmattningen i byggandet har haft en tydlig inverkan på sysselsättningen i Vanda.

Nedgången i Finlands ekonomi verkar nu ha stannat av och ekonomin visar en svagt uppåtgående trend. Under det andra kvartalet ökade bruttonationalprodukten med 0,3 procent jämfört med året innan. På månadsnivå sjönk den i juli säsongsutjämnade bruttonationalprodukten jämfört med juni och hölls på samma nivå som i juli 2023. Antalet arbetslösa har ökat stadigt under andra halvåret 2024 och antalet lediga arbetsplatser har minskat ytterligare per månad. Dessa tyder på att det åtminstone ännu inte skett någon vändning. Regeringens tilläggsnedskärningar kan öka arbetslösheten åtminstone inom den offentliga sektorn.

Det finns ändå också positiva tecken på att ekonomin har stärkts. De viktigaste marknadsräntorna, dvs. euribor sjunker tydligt. Europeiska centralbanken ECB började att sänka sina egna styrräntor i juni. I Finland har inflationen redan sjunkit till 1,2 procent i augusti 2024, vilket ligger helt tydligt under EBC:s inflationsmål på 2 procent. Euroområdet beräknade inflation för augusti 2024 är 2,2 procent dvs. endast en aning över ECB:s inflationsmål. Därför kan ECB troligtvis fortsätta att sänka räntorna också i framtiden.

Enligt Finlands banks prognos kommer ekonomin i sin helhet att gå tillbaka ytterligare 0,5 procent 2024 och tillväxten kommer att inledas först 2025. Då förväntas ekonomin växa med 1,2 procent och år 2026 förväntas en ökning på 1,6 procent. Investeringarna inklusive bostadsbyggandet förutspås förbli svaga under hela 2024 och byggandet förutspås öka först nästa år. Investeringarna i maskiner och anläggningar har fortsatt att öka trots höga räntor och svaga utsikter. Företagen har ett investeringstryck till följd av energiomställningen, den allt snabbare digitaliseringen och förberedelserna inför användningen av artificiell intelligens. Det finns rekordmånga investeringsplaner för Finland. Totalt sett kommer investeringarna att minska ännu i år. Nästa år kommer investeringarna dock att återhämta sig och öka med över 5 procent enligt FM:s prognos.

Euroområdets tillväxtprognos ligger i stort sett i linje med tillväxtprognosen för Finlands ekonomi. EBC:s prognos utlovar en tillväxt på 0,8 procent redan år 2024. Tillväxttakten för 2025 och 2026 är i motsvarande mån 1,5 procent för båda åren. IMF förutspår en snabbare tillväxt för euroområdet. Tillväxtprognosen för 2024 är redan 1,2 procent. IMF beräknar att tillväxten kommer vara 1,8 procent och 1,7 procent för åren 2025 och 2026. IMF förväntar sig att ekonomin i USA kommer att växa med 2,7 procent 2024 och med 1,9 procent 2025.

Statsförvaltningens och lokalförvaltningens underskott fortsätter att bli större år 2024. Det svaga ekonomiska läget visar inga tecken på någon betydande förbättring av inflödet av skatteinkomsterna, och uppgifterna om de influtna skatteinkomsterna i början av året bekräftar denna bild. De uppgifter

som välfärdsområdena rapporterat i början av året är också oroväckande. Underskottet i de offentliga finanserna landar i år på 3,7 procent av BNP enligt finansministeriet (FM).

Enligt FM börjar ekonomin återhämta sig i slutet av det innevarande året och de åtgärder som regeringen beslutat om börjar stärka statsfinanserna effektivt nästa år. Den avtagande inflationen börjar också gradvis lätta på trycket vad gäller ökade utgifter och kostnader. Enligt FM kommer lönetrycket inom lokalförvaltningen dock inte att lätta, och personalbristen hotar att öka köptjänsterna. Dessutom ökar ränteutgifterna och investeringarna i försvaret statens utgifter under hela prognosperioden. Till följd av dessa krafter som leder i olika riktningar förväntar FM att de offentliga samfundens underskott förbättras till 3,1 procent i förhållande till BNP nästa år och vidare till 2,6 procent år 2026.

De centrala prognosriskerna för de offentliga finanserna kan sammanfattas i två källor: risker för realekonomin och delvis osäkra effekter av de beslutade anpassningsåtgärderna. Om den ekonomiska tillväxten blir sämre än väntat, ökar underskottet i de offentliga finanserna jämfört med prognosen. Detsamma gäller om anpassningsåtgärdernas effekter fördröjs eller visar sig vara mindre än beräknat och planerat.

Kommunalförvaltningens underskott ökar år 2025 till 1,9 miljarder euro och ytterligare till över två miljarder euro under åren 2026–2028. Underskottet i förhållande till BNP ökar till 0,6 procent 2025 och till 0,7 procent 2025–2028. Ökningen i kommunförvaltningens konsumtionsutgifter fortsätter att vara ganska snabb, vilket främst beror på prishöjningen. Åren 2025–2027 antas kommunsektorns inkomstutveckling vara något snabbare än den allmänna inkomstutvecklingen på grund av det utvecklingsprogram för lönesystemen som det tidigare avtalats om inom kommunsektorn för 2025–2027. Kommunförvaltningens utgifter kan visa sig vara måttligare än i kalkylen över utgiftstrycket, om kommunerna kan anpassa både sitt servicenät och sin verksamhet till att möta det minskande servicebehovet och den minskande finansieringen.

Inkomstöverföringarna från staten till kommunerna ökar 2025, eftersom ordnandet av arbets- och näringsstjänsterna utgör en ny statsandelsuppgift för kommunerna, och finansieringen för detta allokeras till kommunerna via statsandelen för kommunal basservice. Samtidigt görs dock tilläggsnedskränkningar i statsandelarna åren 2025–2027 på grund av de statsandelar som anknyter till social- och hälsovårdsöverföringen och ska uppbäras retroaktivt. Ökningen av statsandelar dämpas även av den indexbroms på en procentenhet som regeringen beslutat om för 2024–2027 samt av förändringarna i invånarantalet och kalkyleringsfaktorerna, i synnerhet minskningen av barnårskullarna.

Skatteinkomsterna är kommunförvaltningens viktigaste inkomstkälla. Vid ramförhandlingarna våren 2024 beslutade regeringen att effektivisera kommunalbeskattningen genom att slopa förvärvsinkomstavrdraget från inkomsten och på motsvarande sätt i första hand öka arbetsinkomstavrdraget från statsskatten. Ersättningarna för kommunernas förlorade skatteinkomster sänks dock i enlighet med den ökning av kommunalskatteintäkterna som ändringen medför, vilket minskar statens inkomstöverföringar till kommunerna. Skattefinansieringen räcker inte till för att finansiera kommunförvaltningens investeringar, även om tillväxtprocenterna för kommunernas skatteinkomster förblir över medeltalet på lång sikt under prognosåren. Investeringsstrycket inom kommunförvaltningen förblir fortfarande omfattande bland annat på grund av byggnadsbeståndets ålder, migrationen och förändringarna som den gröna omställningen förutsätter.

Vid ingången av 2023 trädde den största förändringen i kommunalförvaltningens historia i kraft då välfärdsområdena inledde sin verksamhet. Vid ingången av 2025 träder nästa stora strukturomvandling i kraft, reformen av arbets- och närings tjänsterna (TE 2024), där ansvaret för att ordna sysselsättnings- och livskraftstjänster permanent övergår till kommunerna i enlighet med lagarna som gäller arbets- och närings tjänsterna (TE2024) och integrationen (KOTO24). Ändringen ökar stadens verksamhetsutgifter, men också statsandelsinkomsterna.

De sammanlagda verksamhetsinkomsterna för staden och fonderna i budgeten 2025 uppgår till 368,7 milj. euro och verksamhetsutgifterna till 1 143,9 milj. euro. Verksamhetsinkomsterna ökar med 7,5 procent och verksamhetsutgifterna med 10,8 procent jämfört med budgeten för 2024.

I verksamhetsutgifterna har tilläggsresurser riktats särskilt för att svara mot det ökade servicebehovet i och med TE2024-reformen och utbildningens och småbarnspedagogikens ökade servicebehov. Kostnaderna som reformen av arbets- och närings tjänsterna medfört kompenseras med statsandelsinkomster, som syns som en särskild post i resultaträkningen. På kostnadseffekten av löneuppgörelsen inom den kommunala sektorn har man år 2025 förberett sig med 13,4 milj. euro, varav största delen har fördelats på de olika verksamhetsområdena i samband med stadsdirektörens budgetförslag. Den del som det ännu inte fattats beslut om, dvs. utvecklingsprogramandelen för år 2025, lämnas som en central reservering för verksamhetsområdet för stadens strategi och ledning.

I ekonomiplanen 2025–2028 kommer Vandas inkomstskattesats att vara 6,4 under hela ekonomiplanperioden. Staden beräknas få 422 milj. euro i kommunalskatt år 2025, vilket är en ökning med 7,9 procent jämfört med bokslutsprognosen för år 2024. På basis av prognosen för samfundsskatter för hela landets kommuner beräknas staden få in 75,0 milj. euro i samfundsskatt 2025, en minskning med cirka 2,0 milj. euro jämfört med prognosen för år 2024. År 2025 beräknas det inflyta sammanlagt 118,0 milj. euro i fastighetsskatt, vilket är en ökning med 0,9 procent i relation till bokslutsprognosen för 2024. Under ekonomiplanperioden 2025–2028 förblir fastighetsskattesatserna oförändrade om inte ändringar i lagstiftningen förutsätter något annat. Regeringen planerar en fastighetsskattereform där fastigheternas beskattningsvärden justeras. Om lagen framskrider, beaktas dess konsekvenser i kommande budgetar.

Staden uppskattas få sammanlagt 220,0 milj. euro i statsandelar år 2025, vilket är 23,0 procent mer än år 2024.

Årsbidraget är 70,1 milj. euro i budgeten för 2025 (BDG 2024: 109,6 milj. euro) och avskrivningarna 118,9 milj. euro. I budgeten för 2025 är räkenskapsperiodens resultat negativt -48,8 milj. euro och räkenskapsperiodens underskott är -49,9 milj. euro.

År 2025 växer stadens lånestock enligt budgeten med cirka 203,4 milj. euro, varvid den långfristiga lånestocken skulle uppgå till högst 1 065 milj. euro i slutet av år 2025. Lånereserveringen växer särskilt på grund av stadens ökade basinvesteringar, investeringen i Vandaspåran och den tillfälliga minskningen av markförsäljningsintäkter.

Investeringar i ekonomiplanen 2025–2028

I budgetens investeringsprogram uppgår investeringsutgifterna till 253,6 milj. euro år 2025 medan investeringsdelens netto är 235,1 milj. euro. Investeringsprogrammet uppdateras varje år som en del av budgetberedningen. I enlighet med budgeten för år 2025 gick 30 procent av de totala investeringarna att finansiera med internt tillförda medel.

Serviceområdet för fastigheter och lokaler inom stadsmiljöns verksamhetsområde har tillsammans med verksamhetsområdena och ekonomistyrningen berett ett byggnadsinvesteringsprogram som gäller Vanda stads nybyggen under följande 10-årsperiod. För nybyggande har totalt 66,0 milj. euro budgeterats för år 2025. Projekt som färdigställs år 2025 är Lentolan päiväkoti och paviljongbyggnaderna Suitsikujan päiväkoti, Satulakujan päiväkoti och Päiväkoti Kiello. Dessutom färdigställs utbyggnaderna av Kanniston koulu och Kytöpuiston koulu samt de nya rökbasturna, en byggnad för omklädnings- och tvättrummen och en wc- och infobyggnad vid Hanaböle träsk.

Andra nybyggnader som färdigställs under ekonomiplanepérioden är bland annat tolv daghem, skolan i Dickursbyområdet (Viertola), den första fasen av Ojahaan peruskoulu, samt Aviapolixen yhtenäiskoulu, dvs. Muuran koulu. Under byggnad är dessutom bland annat Elmo simhall, servicebyggnaden vid Elmo idrottspark, idrottshallar i anslutning till Aviapolis och Ojahaan yhtenäiskoulu samt byggnader vid Fagerstapottarna. Vid Hanaböle träsk börjar man bygga utrymmen för företagare och en byggnad för uthyrningsredskap, och en behovsutredning görs om utbyggnaden av simhallen i Myrbacka idrottshus. För anslagsfinansierade reparationsbyggnadsprojekt har sammanlagt 49,0 milj. euro budgeterats för år 2025.

För investeringar i kommunalteknik och Vandaspåran reserveras totalt 95,0 milj. euro i budgeten för 2025. Projekten förverkligas i enlighet med verksamhetsområdets strategi och bostadsproduktionsprogram och verksamheten styrs också av markanvändningsavtal. Av anslaget har 50 milj. euro reserverats för inledning av byggandet av Vandaspåran.

År 2025 har ett anslag på 7,0 milj. euro reserverats för investeringar i datasystem och ett anslag på 15,1 milj. euro för investeringar i lös egendom. Anslagsreserveringen för lös egendom höjs i synnerhet av färdigställandet av Varia Veckals nybyggnadsprojekt. Vidare har 18,0 milj. euro reserverats i budgeten för markanskaffningar och istandsättning av markområden samt 2,1 milj. euro för anskaffning av aktier och andelar.

Stadsdirektörens förslag till budget och ekonomiplan presenterades för stadsstyrelse- och fullmäktigeledamöterna vid informationsmötet om budgeten och ekonomiplanen 30.9.2024. Stadsdirektörens budgetförslag och förslag till ekonomiplan för åren 2025–2028 medföljer som bilaga till föredragningslistan. En delegation som tillsatts av stadsstyrelsen behandlar budgetförslaget 4.11.2024.

Stadsstyrelsen 5.11.2024 § 5

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) godkänna budgetförslaget och förslaget till ekonomiplan 2025–2028 som stadsstyrelsens förslag till stadsfullmäktige,
- b) berättiga ekonomistyrningen att göra de av stadsstyrelsen fastställda ändringarna i förslaget till ekonomiplan och dess motiveringar samt kalkylmässiga justeringar och textjusteringar av teknisk natur och
- c) föreslå för stadsfullmäktige att
 1. godkänna de bindande målen i budgeten för 2025 samt i förhållande till fullmäktige bindande anslag och inkomstbudgetar,
 2. godkänna bestämmelserna om verkställighet i budgeten för 2025, och
 3. godkänna ekonomiplanen 2025–2028.

Behandling:

På sammanträdet för den delegation som sammanträdde 4.11–5.11 för en detaljerad behandling av ekonomplanen konstaterades det att delegationen nått ett förhandlingsresultat vad gäller de ändringar som ska göras i budgetförslaget och förslaget till ekonomiplan för 2022–2025. Stadsdirektören tog med förhandlingsresultatet i sin egen föredragning.

Beslut:

Stadsdirektörens justerade förslag godkändes.

Stadsfullmäktige 18.11.2024 § 9**Stadsstyrelsens förslag:**

Stadsfullmäktige beslutar godkänna

1. de bindande målen i budgeten för 2025 samt de bindande anslagen och beräknade inkomsterna i förhållande till fullmäktige,
2. bestämmelserna om verkställighet i budgeten för 2025, och
3. ekonomiplanen 2025–2028

Behandling:

Under behandlingen av ärendet gjorde ledamoten Pekka Virkamäki understödd av ledamoten Tuukka Saimen följande ändringsförslag:

Stadsfullmäktige torde besluta att stadsstyrelsens tillägg till stadsdirektörens budgetförslag och de texttillägg som hänför sig till dem förkastas, eftersom motsvarande inbesparingar inte samtidigt har föreslagits. De tillägg utan motsvarande inbesparingar som fullmäktige gjort i budgeten med underskott undergräver den budgetberedning som baserar sig på Vandas budgetram.

Ordföranden konstaterade att man måste rösta om saken och gav följande omröstningsförslag: de som understöder stadsstyrelsens förslag röstar ja, och de som understöder Virkamäkis ändringsförslag röstar nej. Omröstningsförslaget godkändes.

I omröstningen gavs 64 ja-röster och 2 nej-röster. Ordföranden konstaterade att ändringsförslaget hade blivit förkastat.

Under behandlingen av ärendet gjorde ledamoten Pekka Virkamäki understödd av ledamöterna Tuukka Saimen och Juha Järä följande *kompletteringsförslag*:

Stadsfullmäktige beslutar godkänna

- a)
 1. de bindande målen i budgeten för 2025 samt i förhållande till fullmäktige bindande anslag och inkomstbudgetar,
 2. bestämmelserna om verkställighet i budgeten för 2025, och
 3. ekonomiplanen 2025–2028
- b) *att stadsdirektören i samband med behandlingen av bokslutet för 2024 ska lägga fram en plan för balansering av Vanda driftsekonomi och hantering av skuldsättningen. Utifrån den kan det nya fullmäktige 2025 genom fullmäktigeavtalet förbinda sig till ett nytt ekonomi- och skuldprogram”.*

Ordföranden konstaterade att man måste hålla omröstning om saken och föreslog följande omröstningsförfarande: de som understöder stadsstyrelsens förslag röstar ja, medan de som understöder Virkamäkis kompletteringsförslag, röstar nej. Omröstningsförslaget godkändes.

I omröstningen gavs 61 ja-röster och 5 nej-röster. Ordföranden konstaterade att kompletteringsförslaget förkastats.

Beslut:

Stadsstyrelsens förslag godkändes.

Det antecknades att Sannfinländarnas fullmäktigegrupp lämnade in följande uttalande till protokollet som understöddes av Kristdemokraternas, Centerns och Rörelse Nus fullmäktigegrupper:

"Vi hoppas att stadsdirektören för det nya fullmäktige presenterar en utgifts- och strukturkartläggning för staden, där de långsiktiga möjligheterna och utmaningarna i stadens ekonomi identifierats."

Bilaga:

- Stadsstyrelsens förslag – budget 2025 och ekonomiplan 2025–2028
- Omröstningsrapport FGE 18.11.2024 § 9

Anvisningar för sökande av ändring: 1. Besvärsanvisning

Närmare information:

Pekka Timonen, stadsdirektör, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

Matti Ruusula, ekonomi- och strategidirektör, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

Päivi Kandolin, budgetchef, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)